

Styrets beretning

Regnskap per 3. kvartal 2018

(Konserntall. Tall i parentes gjelder tilsvarende periode i fjor hvis ikke annet er nevnt).

Hovedtrekk per tredje kvartal 2018

- Gode resultater fra bankdrift, datterselskaper og produkselskaper
- Resultatet var 1.689 millioner kroner og 413 millioner bedre enn samme periode i 2017. Bedringen skyldes økte driftsinntekter, gevinst ved salget av bankens hovedkontor, gevinst som følge av vipps-fusjon og reduserte tap på utlån
- Ren kjernekapitaldekning per 30. september 2018 14,9 prosent
- Betydelig flere kunder og høy vekst innenfor alle produktområder, særlig i privatmarkedet
- SpareBank 1 Gruppen og DNB inngikk 24. september 2018 en avtale om å slå sammen sine forsikringsvirksomheter, og skaper et av landets største forsikringsselskaper

Overskudd på 1.689 millioner kroner per tredje kvartal 2018

- Resultat før skatt 1.937 millioner kroner (1.601 millioner)
- Resultat 1.689 millioner kroner (1.275 millioner)
- Avkastning på egenkapital 13,3 prosent (10,8 prosent)
- Ren kjernekapitaldekning 14,9 prosent (14,6 prosent)
- Vekst i utlån 7,3 prosent (9,4 prosent) og innskudd 6,1 prosent (10,3 prosent) siste 12 måneder
- Vekst i utlån til privatmarkedet var på 10,7 prosent siste 12 måneder (10,3 prosent) og privatmarkedslån utgjør 68 prosent (66 prosent) av totale utlån
- Vekst i utlån til næringsliv var på 0,8 prosent siste 12 måneder (7,9 prosent)
- Tap på utlån og garantier 196 millioner kroner (263 millioner), 0,17 prosent (0,25 prosent) av brutto utlån
- Resultat per egenkapitalbevis 8,07 kroner (6,08). Bokført verdi per egenkapitalbevis 82,57 kroner (79,18)

Hovedpunkter tredje kvartal 2018

- Resultat før skatt 592 millioner kroner (617 millioner)
- Resultat 480 millioner kroner (500 millioner)
- Avkastning på egenkapitalen 11,1 prosent (12,5 prosent)
- Netto resultat finansielle instrumenter 182 millioner kroner (235 millioner)
- Tap på utlån 69 millioner kroner (88 millioner), 0,18 prosent (0,24 prosent) av brutto utlån
- Resultat per egenkapitalbevis 2,32 kroner (2,42 kroner)

Resultat 413 millioner kroner bedre enn samme periode i 2017

SpareBank 1 SMN oppnådde per tredje kvartal 2018 et resultat før skatt på 1.937 millioner kroner (1.601 millioner). Overskuddet er 1.689 millioner kroner (1.275 millioner) og avkastning på egenkapitalen 13,3 prosent (10,8 prosent).

Samlede driftsinntekter per tredje kvartal 2018 utgjorde 3.393 millioner kroner (3.111 millioner). Det gir en økning på 282 millioner kroner fra året før. Av inntektsveksten kommer 175 millioner kroner fra økt satsing i bankens datterselskaper SpareBank 1 Regnskapshuset SMN og i SpareBank 1 Markets.

Resultatandelen av eierinteresser og tilknyttede selskaper var 286 millioner kroner (290 millioner). Utbytte og avkastning på finansielle instrumenter ble 376 millioner kroner (214 millioner), hvorav 90 millioner kroner gjelder gevinst som følge av fusjon av selskapene Vipps, Bank Asept og Bank ID.

Driftskostnadene ble 1.922 millioner kroner (1.751 millioner) per tredje kvartal 2018. Veksten på 171 millioner kroner kommer hovedsakelig fra økt aktivitet i datterselskaper.

Samlede tap på utlån og garantier ble på 196 millioner kroner (263 millioner). Tapsavsetningene er i stor grad innenfor oljerelatert virksomhet.

Resultat virksomhet holdt for salg utgjør 157 millioner kroner hvorav 150 millioner kroner er gevinst på salg av bankens hovedkontor i Trondheim.

Den gode veksten i utlån og innskudd fortsetter, og banken øker sin markedsandel innenfor privatmarkedssegmentet. Samlede utlån økte med 7,3 prosent (9,4 prosent) og innskuddene med 6,1 prosent (10,3 prosent) siste 12 måneder.

Ren kjernekapitaldekning var per 30. september 2018 14,9 prosent (14,6 prosent). Målsatt ren kjernekapitaldekning er 15,0 prosent.

Resultatet per egenkapitalbevis var 8,07 kroner (6,08). Bokført verdi var 82,57 kroner (79,18) per egenkapitalbevis.

Kursen på bankens egenkapitalbevis (MING) var ved kvartalsskiftet 90,90 kroner (81,25). Det er i 2018 utbetalt et kontantutbytte på 4,40 kroner (3,00) per egenkapitalbevis for 2017.

Økte netto renteinntekter

Netto renteinntekter økte med 123 millioner kroner til 1.759 millioner (1.636 millioner) per tredje kvartal 2018. Økningen fremkommer i all hovedsak som følge av økte utlån og innskudd, samt økte gebyrer ved etablering av utlån.

Marginene både på utlån og innskudd har vært stabile siste to kvartaler. Risikoprising og oppmerksomhet mot regulatorisk kapitalbruk har gitt forbedrede marginer på deler av næringslivsporteføljen, og arbeidet med dette videreføres.

Som forventet satte Norges Bank i sitt rentemøte den 21. september 2018 opp styringsrenten – for første gang på sju år - med 0,25 prosentpoeng til 0,75 prosent. SpareBank 1 SMN har i likhet med de fleste andre banker varslet en økning i rentene på utlån på inntil 0,25 prosentpoeng. Endringen vil ha effekt fra 8. november 2018 på eksisterende lån.

Økte andre inntekter

Provisjonsinntekter og øvrige driftsinntekter økte i 2018 med 159 millioner kroner til 1.634 millioner (1.475 millioner).

Rentenetto fra lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt inntektsføres som provisjonsinntekter. Provisjonsinntektene for lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt utgjorde per tredje kvartal 2018 samlet 274 millioner kroner (266 millioner). Inntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt er økt med 8 millioner kroner som følge av høyere solgt portefølje.

Andre provisjonsinntekter ble 1.360 millioner kroner (1.209 millioner). Den sterke veksten kommer i all hovedsak fra økt aktivitet i SpareBank 1 Markets og oppkjøp i SpareBank 1 Regnskapshuset SMN samt økte inntekter fra salg av spareprodukter.

Høy produktdekning hos kundene er viktig for banken. Det gir høy kundetilfredshet og en diversifisert inntektsstrøm for banken.

Provisjonsinntekter (mill. kr)	Januar - September		
	2018	2017	Endring
Betalings tjenester	152	157	-5
Kredittkort	45	44	2
Sparing og forvaltning	87	64	23
Forsikring	130	128	2
Garantiprovisjoner	48	54	-5
Eiendomsmegling	298	289	9
Regnskapstjenester	320	271	49
Markets	238	156	81
Øvrige provisjoner	42	47	-5
Sum provisjoner eks. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	1.360	1.209	151
Provisjoner fra SB1 Boligkreditt	263	254	9
Provisjoner fra SB1 Næringskreditt	11	12	-1
Sum provisjonsinntekter	1.634	1.475	159

God avkastning på finansielle investeringer

Samlet utbytte og avkastning på finansielle investeringer ble 376 millioner kroner (214 millioner). Dette fordeler seg slik:

- Gevinst og utbytte på aksjer i banken og datterselskaper var 150 millioner kroner (51 millioner). Av dette er 90 millioner kroner gevinst som følge av avtalt fusjon mellom Vipps, Bank Asept og Bank ID
- Finansielle derivater har gitt gevinster på 192 millioner kroner (32 millioner). Dette er i all hovedsak gevinster på renteinstrumenter. Relativt store gevinster tilskrives renteoppgang gjennom 2018. Dette motvirkes dels av tap på fastrentedelen av obligasjonsporteføljen, som har samlede tap på 81 millioner kroner (gevinst 81 millioner)
- Øvrige finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi inkluderer verdiendring på bankens portefølje av fastrentelån og har gitt en gevinst på 23 millioner kroner (11 millioner)
- Inntekter fra valutaforretninger på 47 millioner kroner (26 millioner) er inntekter fra valutahandel i SpareBank 1 Markets og resultat av kurssvingninger på bankens finansiering i utenlandsk valuta
- Gevinster på aksjer og aksjederivater i SpareBank 1 Markets var samlet 52 millioner kroner (33 millioner)
- Det var tap på 5 millioner kroner (tap 20 millioner) på finansielle instrumenter banken anvender som sikringsbokføring

Avkastning finansielle investeringer (mill. kr)	Januar - September		
	2018	2017	Endring
Gevinst/(tap) på aksjer (inkl utbytte)	150	51	99
Gevinst/(tap) på finansielle derivater	192	32	160
Gevinst/(tap) på øvrige finansielle instrumenter til virkelig verdi (FVO)	23	11	12
Gevinst/(tap) på valuta	47	26	20
Gevinst/(tap) på sertifikater og obligasjoner	-81	81	-162
Gevinst/(tap) på aksjer og aksjederivater i SpareBank 1 Markets	52	33	19
Gevinst/(tap) på finansielle instrumenter knyttet til sikringsbokføring	-5	-20	15
Netto resultat fra finansielle instrumenter og utbytte	376	214	163

Produktselskaper og andre tilknyttede selskaper

Produktselskapene gir bankens kunder tilgang til et bredt produktspekter og tilfører dermed banken provisjonsinntekter. Produktselskapene gir også banken god avkastning på investert kapital. Samlet resultat i produktselskapene og andre tilknyttede selskaper ble 286 millioner kroner (290 millioner) per tredje kvartal 2018.

SpareBank 1 Gruppen

SpareBank 1 Gruppen eier 100 prosent av aksjene i SpareBank 1 Forsikring, SpareBank 1 Skadeforsikring, ODIN Forvaltning og SpareBank 1 Gruppen Finans. SpareBank 1 SMN sin eierandel i SpareBank 1 Gruppen var ved utgangen av tredje kvartal 2018 uendret på 19,5 prosent. SpareBank 1 Gruppens resultat etter skatt per tredje kvartal 2018 ble 970 millioner kroner (1.123 millioner). SpareBank 1 Forsikring bidrar med 87 prosent av resultatet. Svakere resultat fra forsikringsvirksomheten sammenlignet med et svært godt resultat samme periode i 2017 forklarer resultatnedgangen i SpareBank 1 Gruppen.

SpareBank 1 SMNs andel av resultatet per tredje kvartal 2018 ble 189 millioner kroner (214 millioner).

Fusjon mellom SpareBank 1 Skadeforsikring og DNB Forsikring

SpareBank 1 Gruppen og DNB inngikk 24. september 2018 en avtale om å slå sammen sine forsikringsvirksomheter, og vil med dette skape et av landets største forsikringsselskaper.

Det nye selskapet vil ved fusjonstidspunktet ha en markedsandel innenfor risikoforsikring på 15 prosent. Selskapet vil være landets tredje største forsikringsselskap, og landets største med distribusjon gjennom bank.

Sammenslåingen av forsikringsvirksomhetene vil skje ved at DNB Forsikring fusjonerer med SpareBank 1 Skadeforsikring. Det fusjonerte selskapet vil ha en tilnærmet komplett produktportefølje innenfor risikoforsikring til privat- og SMB-markedet.

Det er avtalt et bytteforhold på 80 prosent for SpareBank 1 Gruppen og 20 prosent for DNB basert på verdien av de to skadeforsikringsselskapene.

DNB skal kjøpe seg opp til 35 prosent og SpareBank 1 Gruppen vil eie 65 prosent av det nye selskapet. DNB har i tillegg sikret en opsjon på å kjøpe seg opp til 40 prosent eierandel. Selskapet viderefører SpareBank 1 sin avtale om å levere produkter til LO-forbundenes 930.000 medlemmer gjennom merkevaren LO-favør. SpareBank 1-bankene vil distribuere forsikringene under SpareBank 1-merkevaren, mens DNB vil distribuere forsikringene under egen merkevare. Fusjonen vil etter planen gjennomføres første januar 2019,

forutsatt godkjenning fra myndighetene. Konkurransetilsynet kom med sin godkjenning den 16. oktober 2018.

Basert på tall per 31. desember 2017 og proforma konsernregnskap vil fusjonen og ovennevnte transaksjoner samlet sett medføre en økt egenkapital for SpareBank 1 Gruppen på konsernnivå på ca. 6,9 milliarder kroner. Majoriteten (SpareBank 1- bankene og LO) sin andel av denne økningen er 4,3 milliarder kroner. SpareBank 1 SMN sin andel av denne økningen (19,5 prosent) utgjør ca. 831 millioner kroner. Dette gir isolert sett tilnærmet uendret ren kjernekapitaldekning i konsernet. Sistnevnte skyldes at den økte bokførte verdien av eierandelen i SpareBank 1 Gruppen øker fradraget i ren kjernekapital og øker risikovektet beregningsgrunnlag. Samlet sett vil dette tilnærmet nøytralisere effekten av økte bokførte verdier.

SpareBank 1 Gruppen (morselskapet) får en skattefri gevinst på ca. 2,65 milliarder kroner som følge av nedsalget til DNB. SpareBank 1 Gruppens utbyttegrunnlag øker tilsvarende denne gevinsten. SpareBank 1 SMN sin andel av et eventuelt utbytte på 2,65 milliarder kroner utgjør 516 millioner. Utbyttet vil redusere verdien av konsernets bokførte verdi av investeringen i SpareBank 1 Gruppen, og dermed også redusere fradraget i ren kjernekapital i kapitaldekningsberegningen. Basert på konsernets regnskapstall per 30. september 2018 ville dette medføre en økt ren kjernekapitaldekning på anslagsvis 0,6 prosentpoeng. Et eventuelt utbytte fra SpareBank 1 Gruppen vil være betinget av selskapets kapitalsituasjon og beslutninger i selskapets styrende organer og kan ikke gjennomføres før tidligst i andre kvartal 2019.

Styret legger til grunn at resultatene i skadeselskapet vil forbedres betydelig som følge av kostnadssynergier og med DNB som ny distribusjonskanal.

SpareBank 1 Boligkreditt

SpareBank 1 Boligkreditt er etablert av bankene i SpareBank 1-alliansen for å dra nytte av markedet for obligasjoner med fortrinnsrett. Bankene selger godt sikrede boliglån til selskapet og oppnår reduserte finansieringskostnader.

Per 30. september 2018 har banken solgt lån på samlet 37,7 milliarder kroner (34,2 milliarder) til SpareBank 1 Boligkreditt tilsvarende 35,3 prosent (35,5 prosent) av bankens samlede utlån til privatmarkedet.

Bankens eierandel i SpareBank 1 Boligkreditt i er 19,9 prosent, og bankens andel av resultatet i selskapet per tredje kvartal 2018 ble 2 millioner kroner (minus 26 millioner).

SpareBank 1 Næringskreditt

SpareBank 1 Næringskreditt er etablert etter samme modell og med samme administrasjon som SpareBank 1 Boligkreditt. Per 30. september 2018 er utlån på 2,1 milliarder kroner (2,3 milliarder) solgt til SpareBank 1 Næringskreditt.

SpareBank 1 SMN sin eierandel er 33,5 prosent av selskapet og bankens andel av resultatet for 2018 ble 10 millioner kroner (18 millioner). Bankens eierandel reflekterer bankens relative andel av solgte lån til næringsseidendom og bankens eierandel i BN Bank. Av utlånene i SpareBank 1 Næringskreditt er 43 prosent solgt fra BN Bank.

SpareBank 1 Kredittkort

Resultatet per tredje kvartal 2018 ble 96 millioner kroner (58 millioner). SpareBank 1 Kredittkort eies av SpareBank 1-bankene, og SpareBank 1 SMN har en eierandel på 17,4 prosent. SpareBank 1 SMN sin andel

av resultatet per tredje kvartal 2018 ble 17 millioner kroner (11 millioner), og andel av porteføljen er 911 millioner kroner (839 millioner).

SpareBank 1 Kredittkort har siden første januar 2017 håndtert kredittkortprogrammet i LOfavør. Denne avtalen har utvidet det forretningsmessige forholdet mellom LO og SpareBank 1-alliansen.

Sparebank 1 Kredittkort fikk i 2017 oppdraget med å levere kredittprodukter til et utvidet Vipps.

Ronny Remolen Smolan er ansatt som ny administrerende direktør i selskapet fra første juni 2018.

BN Bank

SpareBank 1 SMN eier 33,0 prosent av BN Bank per 30. september 2018.

Resultatet i BN Bank per tredje kvartal 2018 ble 212 millioner kroner (213 millioner) som gir en avkastning på egenkapitalen på 7,9 prosent (7,4 prosent). SpareBank 1 SMNs andel av resultatet i BN Bank per tredje kvartal 2018 ble 73 millioner kroner (70 millioner) justert for resultatandel i BN Bolig.

Etter beslutning om avvikling av satsingen på finansiering av næringseiendom er næringslivsporteføljen redusert med 18,4 milliarder kroner tilsvarende 58 prosent siden 30. september 2015. Dette har bidratt til bedring av soliditeten i SpareBank 1 SMN og til forbedret lønnsomhet i den resterende næringslivsporteføljen i BN Bank.

BN Bank skal primært være en privatmarkedsbank og hovedmarkedet er Oslo og Østlandsområdet.

BN Bank har vedtatt å styrke produktplattformen gjennom en forsiktig satsing på forbrukslån. I tillegg har selskapet i samarbeid med EiendomsMegler 1 Midt-Norge etablert selskapet BN Bolig hvor BN Bank har en eierandel på 50 prosent. Satsingen på eiendomsmegling i Oslo-markedet vil kunne bidra til sterkere boliglånsvekst for BN Bank. For å understøtte satsingen på eiendomsmegling har bankens styre også vedtatt en nysatsing på prosjektfinansiering av hovedsakelig boligprosjekter. Dette vil være en kontrollert satsing med gradvis oppbygging av porteføljen.

SpareBank 1 Betaling

SpareBank 1 Betaling er SpareBank 1 bankenes eierselskap for betalingsløsninger, herunder Vipps. Bank ID og Bank Asept ble besluttet fusjonert med Vipps for å ta opp kampen om de framtidige betalingsløsningene, og fusjonen ble gjennomført i tredje kvartal 2018. Vipps har mål om å være Nordens ledende finansteknologimiljø, og for SpareBank 1 SMN vil eierandel og tett samarbeid med Vipps være viktig for å holde på kunderelasjoner etter innføringen av PSD2. Vipps har lansert flere nye produkter i 2018 som forenkler bankkundernes hverdag, og har høye ambisjoner om ytterligere utvikling av løsningen.

SpareBank 1 Betaling fikk per tredje kvartal 2018 et underskudd på 39 millioner som utgjør selskapets resultatandel fra virksomheten i Vipps. SpareBank 1 SMN sin andel av underskuddet utgjør 8 millioner kroner. SpareBank 1 SMN inntektsførte i andre kvartal 2018 en gevinst på 90 millioner kroner knyttet til den vedtatte fusjonen.

Driftskostnader

Samlede kostnader i konsernet økte med 171 millioner kroner i 2018 og ble 1.922 millioner (1.751 millioner).

I morbanken er kostnadene økt med 21 millioner kroner til 935 millioner kroner siste 12 måneder. 11 millioner kroner av veksten er kostnader knyttet til salg av bankens hovedkontor i Trondheim, og eksklusive

denne engangskostnaden har kostnadene økt med en prosent i morbanken. Effektivisering av banken har gitt lavere bemanning og reduserte kostnader. Siden 31. desember 2014 er antall årsverk i morbanken redusert med 131 til 589 årsverk ved utgangen av tredje kvartal 2018. Endret kundeadfærd og ny teknologi vil bidra til fortsatt effektivisering. Satsing på ny teknologi har gitt økte IT- og utviklingskostnader, og dette vil fortsette. Målet om netto nullvekst i morbankens driftskostnader skal imidlertid opprettholdes.

Samlede kostnader i datterselskapene var 987 millioner kroner (837 millioner) og har økt med 150 millioner siste 12 måneder. Av dette er 41 millioner kroner følge av selskapsoppkjøp i SpareBank Regnskapshuset SMN, 90 millioner oppbygging i SpareBank 1 Markets og 17 millioner satsing på BN Bolig. Også i datterselskapene arbeides det kontinuerlig med kostnadskontroll.

Selskapsoppkjøp i SpareBank 1 Regnskapshuset SMN gir inntektsvekst og resultatøkning i selskapet. Kapasitetsøkning har gitt sterk inntektsvekst i SpareBank 1 Markets og potensialet for ytterligere vekst er høyt.

Kostnader i forhold til inntekter ble i konsernet 47 prosent (48 prosent), i morbanken 31 prosent (31 prosent).

Reduserte tap og lavt mislighold

IFRS 9 Finansielle instrumenter har fra og med første januar 2018 erstattet IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling. Implementeringseffekten er ført direkte mot egenkapitalen første januar 2018. Det vises til note 2 og 45 i årsrapporten for 2017, samt note 1 i denne rapporten for ytterligere detaljer.

Per tredje kvartal 2018 ble netto tap på utlån 196 millioner kroner (263 millioner). Netto tap på utlån utgjør 0,17 prosent av totale utlån (0,25 prosent). I tredje kvartal var netto tap 69 millioner kroner (88 millioner).

På utlån til konsernets næringslivskunder er det per tredje kvartal 2018 netto tapsført 159 millioner kroner (252 millioner), i all hovedsak knyttet til utlån til oljerelatert virksomhet.

På utlån til privatmarkedskunder er det per tredje kvartal 2018 netto tapsført 37 millioner kroner (11 millioner).

Samlede nedskrivninger på utlån og garantier per 30. september 2018 utgjør 1.020 millioner kroner (1.053 millioner).

Samlede problemlån (misligholdte og tapsutsatte) utgjør 1.649 millioner kroner (1.478 millioner) tilsvarende 1,04 prosent (1,00 prosent) av brutto utlån, inklusive lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt. Etter implementering av IFRS 9 fra første januar 2018, er alle lån klassifisert i trinn 3 i forventet taps-modellen definert som problemlån.

Mislighold over 90 dager var 284 millioner kroner (263 millioner). I prosent av brutto utlån er samlet mislighold 0,18 prosent (0,18 prosent).

Andre tapsutsatte engasjement utgjør 1.365 millioner kroner (1.215 millioner). Av brutto utlån utgjør totale andre tapsutsatte engasjement 0,86 prosent (0,83 prosent).

Det er god kredittkvalitet i utlånsporteføljen. En svært stor andel av årets tap på utlån er knyttet til oljerelatert virksomhet, men også i denne delen av porteføljen er utviklingen positiv.

Forvaltningskapital på 159 milliarder

Bankens forvaltningskapital per 30. september 2018 var 159 milliarder kroner (147 milliarder) og har økt med 12 milliarder tilsvarende 8,5 prosent det siste året. Forvaltningskapitalen har økt i hovedsak som følge av høyere utlånsvolum.

Per 30. september 2018 er utlån på til sammen 40 milliarder kroner (37 milliarder) solgt fra SpareBank 1 SMN til SpareBank 1 Boligkreditt og til SpareBank 1 Næringskreditt. Disse lånene fremkommer ikke som utlån i bankens balanse. Kommentarene som omhandler vekst i utlån inkluderer utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt.

Høy vekst i utlån til bolig

Totale utlån har økt med 10,7 milliarder kroner (12,7 milliarder), tilsvarende 7,3 prosent (9,4 prosent) siste 12 måneder og var 157,8 milliarder (147,1 milliarder) per 30. september 2018. Veksten i 2018 har vært 6,1 prosent (7,0 prosent).

- Utlån til personkunder økte siste 12 måneder med 10,3 milliarder kroner (9,0 milliarder) til 106,6 milliarder (96,4 milliarder). Vekst på 10,7 prosent (10,3 prosent). Veksten i 2018 har vært 8,0 prosent (7,8 prosent). Med denne veksten øker banken sin markedsandel
- Utlån til bedriftskunder økte siste 12 måneder med 0,4 milliarder kroner (3,7 milliarder) til 51,2 milliarder (50,8 milliarder). Vekst på 0,8 prosent (7,9 prosent). Utlån til næringslivskunder har økt med 2,2 prosent (5,5 prosent) i 2018
- Utlån til personkunder utgjorde 68 prosent (66 prosent) av totale utlån til kunder per 30. september 2018

Veksten i boliglån er høy, og bankens markedsandeler er økende. Det er ingen indikasjoner på økte taps- og misligholdsnivåer i bankens boliglånsportefølje og kvaliteten i boliglånsporteføljen er svært god.

Nye utlån til bedriftskunder er i hovedsak mindre bedrifter og er prioritert utfra kapitalbegrensninger og lønnsomhetshensyn.

(Fordelt i henhold til sektor – se note 5)

God vekst i innskudd fra privatkunder

Innskudd fra kunder økte siste 12 måneder med 4,4 milliarder kroner (6,8 milliarder) til 77,5 milliarder (73,1 milliarder). Dette tilsvarer en vekst på 6,1 prosent (10,3 prosent). Innskuddsveksten i 2018 har vært 1,4 prosent (8,8 prosent).

- Innskudd fra personkunder økte med 2,1 milliarder kroner (1,8 milliarder) til 33,6 milliarder (31,5 milliarder), tilsvarende 6,8 prosent (6,2 prosent). I 2018 har innskuddene i Privatmarked økt med 5,8 prosent (5,8 prosent)
- Innskudd fra bedriftskunder økte med 2,3 milliarder kroner (6,7 milliarder) til 43,9 milliarder (41,6 milliarder), tilsvarende 5,6 prosent (13,6 prosent). I 2018 har innskuddene i Næringsliv blitt redusert med 1,7 prosent (vekst 11,2 prosent)

- Innskuddsdekningen i SpareBank 1 SMN var 66 prosent (66 prosent) eksklusiv SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt. Innskuddsdekningen inklusiv SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt var 49 prosent (50 prosent)

(Fordelt i henhold til sektor – se note 9).

Investeringsprodukter

Samlet kundeportefølje av investeringsprodukter ført utenfor bankens balanse var 10,8 milliarder kroner (9,7 milliarder) per tredje kvartal 2018. Økningen på 1,1 milliarder kroner er et resultat av godt salg og verdøkninger, på aksjefond og aktiv forvaltning.

Investeringsprodukter, kundeporteføljer (mill. kr)	Januar - September		
	2018	2017	Endring
Aksjefond	6.291	5.964	327
Spareforsikring	785	828	-43
Aktiv forvaltning	3.724	2.926	798
Totalt	10.800	9.718	1.082

Forsikring

Bankens forsikringsportefølje er økt med 6 prosent siste 12 måneder. Det har vært tilfredsstillende vekst både på skadeforsikring og tjenestepensjon.

Forsikring, premievolum (mill. kr)	Januar - September		
	2018	2017	Endring
Skadeforsikring	805	766	39
Personforsikring	348	352	-4
Tjenestepensjon	268	227	41
Totalt	1.421	1.345	76

Privatmarked

Totale utlån i privatmarkedet er 111 milliarder kroner (101 milliarder) og totale innskudd 40 milliarder kroner (37 milliarder) per 30. september 2018. Dette er utlån til og innskudd fra lønnstakere, landbrukskunder og enkeltpersonsforetak i morbanken.

I privatmarkedet ble samlede driftsinntekter 1.490 millioner kroner (1.396 millioner) per tredje kvartal 2018. Netto renteinntekter utgjorde 900 millioner kroner (819 millioner) og provisjonsinntektene 590 millioner (576 millioner). Inntektene har økt i hovedsak som følge av økte utlån og økte provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt. Samlede inntekter økte med 94 millioner kroner. Avkastning på anvendt kapital i privatmarkedssegmentet ble 13,1 prosent (16,3 prosent). Anvendt kapital er regulatorisk kapital på 15,0 prosent, tilsvarende konsernets målsetting om ren kjernekapitaldekning.

Utlånsmarginen per tredje kvartal i 2018 har vært 1,68 prosent (1,90 prosent), mens innskuddsmarginen ble 0,23 prosent (0,13 prosent) målt mot tremåneders NIBOR. Markedsrenten uttrykt ved tremåneders NIBOR har økt i 2018.

Utlåns- og innskuddsvekst i privatmarkedet siste 12 måneder ble henholdsvis 10,4 prosent (9,9 prosent) og 7,9 prosent (5,9 prosent).

Det er gjennomgående lav direkte risiko i utlån til privatkunder, og dette reflekteres i fortsatt lave tap. Det er ingen indikasjoner på økte taps- og misligholdsnivåer i bankens boliglånsportefølje. Låneporteføljen er sikret med pant i boligeiendom.

Banken har en tydelig plan for innretning av en distribusjonsmodell for privatmarkedet som skal sikre økt salgskraft og kostnadseffektivisering. Salget skal øke i alle kanaler med sterk vekt på økt andel digitalt salg. Det er også viktig å fortsette kostnadseffektiviseringen samtidig som banken skal opprettholde en sterk fysisk tilstedeværelse.

Næringsliv

Totale utlån til næringslivskunder er 40 milliarder kroner (40 milliarder) og totale innskudd 37 milliarder (36 milliarder) per 30. september 2018. Dette er en diversifisert portefølje med utlån til og innskudd fra næringslivskunder i Trøndelag og Møre og Romsdal.

Innen næringsliv ble driftsinntektene 993 millioner kroner (974 millioner) per tredje kvartal 2018. Netto renteinntekter ble 827 millioner kroner (814 millioner) og provisjonsinntektene og avkastning på finansielle investeringer 165 millioner (160 millioner).

Netto samlede tap i næringslivssegmentet er redusert og var 153 millioner kroner (249 millioner) per tredje kvartal 2018. Tapene er i all vesentlighet knyttet til utfordringene innen oljerelatert virksomhet.

Avkastning på anvendt kapital for næringslivssegmentet har vært 10,8 prosent (10,1 prosent) per tredje kvartal 2018. Anvendt kapital er regulatorisk kapital på 15,0 prosent, tilsvarende konsernets målsetting om ren kjernekapitaldekning.

Utlåns- og innskuddsmargin ble henholdsvis 2,69 prosent (2,81 prosent) og minus 0,05 prosent (minus 0,10 prosent) per tredje kvartal 2018.

Utlånene ble redusert med 2,3 prosent (vekst 5,6 prosent) og innskuddene økte med 2,4 prosent (15,4 prosent) siste 12 måneder.

SMB segmentet er et viktig satsingsområde i banken, og det er målsatt kundevekst og økte markedsandeler. Det er vesentlig å ha et differensiert betjeningskonsept rettet mot dette segmentet. Næringsliv i SpareBank 1 SMN arbeider kontinuerlig med å forbedre, effektivisere og automatisere prosesser. Banken har en strategi for å redusere konsentrasjonsrisiko blant annet ved å ta ned eksponeringen i store engasjement, hovedsakelig innen næringseiendom. Samtidig gjennomføres en forsterket satsing på små og mellomstore bedrifter. Dette forventes på sikt å gi en bedre lønnsomhet.

Datterselskaper

Samlet resultat i bankens datterselskaper per tredje kvartal 2018 ble 225,2 millioner kroner (192,9 millioner) før skatt.

Resultat før skatt (mill. kr)	Januar - September		
	2018	2017	Endring
EiendomsMegler 1 Midt-Norge	6,4	12,5	-6,1
SpareBank 1 Finans Midt-Norge	106,9	93,5	13,3
SpareBank 1 Regnskapshuset SMN	56,8	45,0	11,7
SpareBank 1 Markets (proforma inkl Allegro)	20,8	-5,9	26,7
SpareBank 1 SMN Invest	27,6	31,5	-3,9
Andre selskaper	6,8	16,2	-9,4
Sum	225,2	192,9	32,3

EiendomsMegler 1 Midt-Norge er markedsleder i Trøndelag og Møre og Romsdal med en svært sterk markedsposisjon og særlig i Trondheim. Ambisjonen er fortsatt å styrke markedsandelen i regionen.

Selskapet har i samarbeid med BN Bank etablert selskapet BN Bolig, hvor EiendomsMegler 1 Midt-Norge og BN Bank eier 50 prosent hver. Dette er en satsing på eiendomsmegling i Oslo-markedet som skal gi økte inntekter fra eiendomsmegling og sterkere boliglånsvekst for BN Bank.

EiendomsMegler 1 Midt-Norge sitt resultat før skatt per tredje kvartal 2018 ble 6,4 millioner kroner (12,5 millioner). Resultatet er noe svekket av reduserte inntekter som følge av færre solgte boligenheter. Antall solgte boligenheter i 2018 var 5.260 mot 5.302 per tredje kvartal 2017. Resultatet preges også av 20,5 millioner kroner i negativt resultat knyttet til oppstartskostnader i BN Bolig (minus 16,4 millioner).

EiendomsMegler 1 Midt-Norge konsoliderer resultatet fra BN Bolig som datterselskap.

SpareBank 1 Finans Midt-Norge hadde et resultat før skatt på 106,9 millioner kroner per tredje kvartal 2018 (93,5 millioner), og har sterk resultatutvikling som følge av høy inntektsvekst, moderat kostnadsvekst og god risikostyring. Selskapets forretningsområder er hovedsakelig leasing til SMB-markedet og billån til privatkunder. Selskapet har leasing- og billånsavtaler for til sammen 7,5 milliarder kroner (6,5 milliarder), der leasingavtalene utgjør 3,3 milliarder kroner (3,0 milliarder) og billån 4,0 milliarder kroner (3,3 milliarder). Selskapet tilbyr også forbrukslån, og denne porteføljen var ved kvartalsskiftet 250 millioner kroner (184 millioner).

Det har vært god vekst og spesielt på billån hvor veksten siste 12 måneder har vært 21 prosent (27 prosent). SamSpar-bankene i SpareBank 1 hadde per 30. september 2018 en eierandel i SpareBank 1 Finans Midt-Norge på 27,9 prosent og Sparebanken Sogn og Fjordane en eierandel på 7,5 prosent. SpareBank 1 SMN eier 64,6 prosent av aksjene i SpareBank 1 Finans Midt-Norge.

SpareBank 1 Regnskapshuset SMN oppnådde per tredje kvartal 2018 et overskudd før skatt på 56,8 millioner kroner (45,0 millioner). Selskapet utvidet fra og med 2017 virksomheten betydelig i Møre og Romsdal gjennom oppkjøp av et større selskap, og har i 2018 kjøpt opp ytterligere ni selskaper i Trøndelag og Møre og Romsdal. Selskapet har med dette passert 440 ansatte, har 10.000 kunder og er representert på 40 kontorer. Dette har bidratt til resultatforbedring og betydelig økning i både inntekter og kostnader.

Selskapet retter seg mot SMB-segmentet med en teknologisk moderne distribusjonsmodell og et bredt tjenestespekter.

SpareBank 1 SMN Invest investerer i aksjer, hovedsakelig i regionale virksomheter. Selskapet hadde et resultat før skatt per tredje kvartal 2018 på 27,6 millioner kroner (31,5 millioner).

Verdiendringer og realisering av tap eller gevinster i selskapets samlede aksjebeholdning utgjør 22,2 millioner kroner av selskapets resultat. Selskapet har i tillegg eierinteresser i eiendomsselskapet Grilstad Marina og resultatandelen fra dette selskapet var 4,7 millioner kroner (15,5 millioner) per tredje kvartal 2018.

SpareBank 1 Markets er datterselskap av SpareBank 1 SMN med eierandel på 66,7 prosent. Øvrige eiere er SpareBank 1 Nord-Norge, SpareBank 1 SR Bank, SpareBank 1 Østlandet og SamSpar bankene. SpareBank 1 Markets har hovedkontor i Oslo og avdelinger i Trondheim, Ålesund og Stavanger. Det er 136 ansatte i selskapet.

SpareBank 1 Markets eier SpareBank 1 Kapitalforvaltning 100 prosent (tidligere Allegro Kapitalforvaltning og SpareBank 1 Nord-Norge Forvaltning). Selskapet er sentralt i SpareBank 1 Markets sin satsing på kapitalforvaltning med en samlet forvaltningskapital på 16 milliarder kroner. Selskapet har 17 ansatte.

SpareBank 1 Markets sitt konsernresultat før skatt pr 30. september 2018 ble 20,8 millioner kroner (minus 5,9 millioner). Det har vært positiv inntektsutvikling innenfor inntekter fra emisjoner av egenkapital og obligasjoner, aksjehandel og valuta-/rentederivat.

Tilfredsstillende finansiering og god likviditet

Banken følger en konservativ likviditetsstrategi som legger vekt på å ha likviditetsreserver som sikrer banken overlevelse i tolv måneder med ordinær drift og uten behov for ny ekstern finansiering.

Banken har likviditetsreserver på 28 milliarder kroner og er finansiert i 26 måneder med ordinær drift uten ny ekstern finansiering.

Myndighetene stiller krav til at alle kredittinstitusjoner skal ha tilstrekkelige likviditetsbuffer til å tåle perioder med begrenset tilgang på markedsfinansiering. Liquidity Coverage Ratio (LCR) måler størrelsen på bankenes likvide eiendeler i forhold til netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stressituasjon.

LCR er beregnet til 150 prosent per 30. september 2018 (160 prosent). Kravet er 100 prosent.

Konsernets innskuddsdekning per 30. september 2018 inklusive SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt var 50 prosent (53 prosent).

Banken har god diversifisering mellom ulike finansieringskilder og -produkter. Andelen av bankens samlede pengemarkedsfinansiering med over ett års løpetid var 84 prosent (80 prosent) per 30. september 2018.

SpareBank 1 Boligkreditt er bankens viktigste finansieringskilde og lån på samlet 38 milliarder kroner (34 milliarder) er solgt per 30. september 2018.

Rating

Bankens rating hos Moody's og Fitch Ratings er henholdsvis A1 (outlook negative) og A- (outlook stable). Moody's endret i juli 2017 utsiktene for SpareBank 1 SMN og andre norske banker fra «stable» til «negative» outlook. Endringen er utløst av forventning om innføring av EUs krisehåndteringsdirektiv, som trolig vil medføre lavere sannsynlighet for støtte fra offentlige myndigheter til norske banker.

Soliditet

Ren kjernekapitaldekning per 30. september 2018 ble 14,9 prosent mot 14,6 prosent ved årsskiftet. Konsernets målsetting for ren kjernekapitaldekning er 15,0 prosent. Myndighetskravet til ren kjernekapitaldekning er 14,1 prosent.

Risikoveid balanse (beregningsgrunnlaget) har økt med 4,1 prosent per tredje kvartal i all hovedsak som følge av høy boliglånsvekst og økt kapitalkrav knyttet til overgangsordningen i kapitalkravsregelverket. Ren kjernekapital har økt med 6,5 prosent som følge av et meget godt resultat og mottatt utbytte fra SpareBank 1 Gruppen i andre kvartal. Ren kjernekapitaldekning har økt med 0,3 prosentpoeng i 2018.

Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) er 7,5 prosent (7,2 prosent ved årsskiftet).

Per 31. desember 2017 økte motsyklisk buffer fra 1,5 prosent til 2,0 prosent slik at krav til ren kjernekapital økte til 12,0 prosent, inkludert kombinerte bufferkrav. Inklusive et pilar 2-krav på 2,1 prosent er det samlede myndighetskrav til ren kjernekapital på 14,1 prosent.

Finanstilsynets endelige vurdering av tillegg for risikoer som ikke dekkes tilstrekkelig av pilar 1, ble fastsatt til 2,1 prosent i 2015. Påslaget er hovedsakelig knyttet til eierrisiko, markedsrisiko og konsentrasjonsrisiko på kreditt. Dette tillegget er gjenstand for vurdering fra Finanstilsynet hvert andre år, og Finanstilsynet vil fastsette nytt pilar 2-tillegg i løpet av fjerde kvartal 2018. SpareBank 1 SMN har mål om en ledelsesbuffer på om lag 1 prosent over samlede pilar 1 samt pilar 2-krav til å kunne absorbere svingninger i risikovektet balanse samt svingninger i konsernets resultat. På bakgrunn av dette er konsernets kapitalmål på 15 prosent.

Finanstilsynet foreslo den 18. oktober 2018 i et brev til Finansdepartementet at de ønsker at SpareBank 1 SMN, som en av flere regionbanker, skal defineres som systemviktig (SIFI). Dersom Finanstilsynet får gjennomslag for sitt syn, vil det medføre at SpareBank 1 SMN også må oppfylle et SIFI-bufferkrav på 2 prosentpoeng. Samlet krav til ren kjernekapital vil da være på 16,1 prosent, gitt dagens nivå på motsyklisk buffer, samt gjeldende Pilar 2 påslag. Ren kjernekapitaldekning uten overgangsregler utgjør 16,9 prosent per 30. september 2018. Det økte bufferkravet motvirkes av effekten SpareBank 1 SMN vil oppnå når det særnorske kapitalkravet knyttet til overgangsreglene bortfaller. Finanstilsynet har også tidligere foreslått at regionbankene burde blitt definert som SIFI uten at Finansdepartementet valgte å følge innstillingen.

Bankens egenkapitalbevis (MING)

Bokført verdi per egenkapitalbevis per 30. september 2018 var 82,57 kroner (79,18), og resultatet per egenkapitalbevis ble 8,07 kroner (6,08).

Pris/Inntjening var 8,45 (10,02) og pris/bok 1,10 (1,03).

Kursen ved kvartalsskiftet var 90,90 kroner og det er i 2018 utbetalt 4,40 kroner i utbytte per egenkapitalbevis for 2017.

Risikoforhold

Det er noe svakere vekstsignaler internasjonalt, og økt usikkerhet som følge av handelskonflikter. I Norge fortsetter oppgangen, med god vekst i økonomien, og stigende sysselsetting. En svakere norsk krone har virket positivt for norsk eksportnæring, men det forventes en viss styrking av kronen fremover.

Reallønnsveksten forventes å være moderat. Banken vurderer at tapsrisiko i bankens privatmarkedsportefølje fortsatt vil være lav også i en situasjon med en viss økning i rentenivå.

Arbeidsledigheten er redusert i bankens markedsområde, og banken legger til grunn at nivået vil være relativt lavt også fremover.

Konsernets nivå på problemlån er lavt, men preges av utfordringene knyttet til offshorenæringen. Lån til oljerelatert virksomhet utgjør per 30. september 2018 2,8 prosent av konsernets samlede utlån.

Kredittkvaliteten i bankens øvrige utlånsportefølje er tilfredsstillende. Det har ikke vært smitteeffekter fra oljerelatert virksomhet til andre bransjer, og det foreligger ingen øvrige vesentlige konsentrasjoner i misligholdte og tapsutsatte engasjement.

Kredittveksten blant norske husholdninger er noe lavere, men fortsatt betydelig høyere enn lønnsveksten. Husholdningenes gjeld er på et høyt nivå. Norges Bank besluttet å øke styringsrenten i september, og indikerer ytterligere renteøkninger i 2019. Økte rentekostnader vil kunne føre til økt sparerate i norske husholdninger, noe som vil kunne gi redusert omsetning for deler av norsk næringsliv. Det forventes imidlertid tiltakende lønnsvekst, som antas å virke positivt på husholdningenes konsum.

Bankens resultater påvirkes direkte og indirekte av svingningene i verdipapirmarkedene og særlig verdsettelse av basisswapper bidrar til volatilitet. Den indirekte effekten skyldes i all hovedsak bankens eierandel i SpareBank 1 Gruppen hvor både forsikringsvirksomheten og fondsforvaltningsaktivitetene påvirkes av svingningene.

Banken er også eksponert for risiko knyttet til tilgang på ekstern finansiering. Dette reflekteres i bankens konservative likviditetsstrategi (se avsnitt foran om finansiering og likviditet).

Den nye hvitvaskingsloven (med tilhørende forskrift) trådte i kraft 15. oktober 2018. Den nye loven erstatter Hvitvaskingsloven av 2009, og innlemmer EUs fjerde hvitvaskingsdirektiv i norsk lov. Kravene fra forrige lov er i stor grad videreført, med en innskjerping på enkelte sentrale områder (inkludert eksempelvis krav til identifisering av reelle rettighetshavere, samt en utvidelse av definisjonen av politisk eksponerte personer (PEPs) til også å gjelde nasjonale PEPs). Banken har arbeidet aktivt, også i samarbeid med Sparebank 1 Alliansen, med å gjøre tilpasninger i eksisterende rutiner, systemer og prosesser for å sikre at disse er i tråd med kravene i ny hvitvaskingslov.

Utsikter

De økonomiske utsiktene i Trøndelag og Møre og Romsdal er gode. Bankens forventningsbarometer viser økt optimisme i næringslivet.

Styret er tilfreds med at banken fortsatt styrker posisjonen i privatmarkedet med flere kunder og sterk vekst i utlån til boligformål. Banken har en strategi om å sikre posisjon som den ledende banken for små bedrifter gjennom et bredt produktspekter, gode digitale løsninger og kompetente rådgivere. Relativt lav vekst i utlån til næringslivskunder er tilfredsstillende i lys av dette.

Den norske finansbransjen står foran store endringer. Det forventes at betalingsdirektivet PSD2 innføres i Norge med virkning fra 2019. Banken og SpareBank 1-alliansen har satt ambisiøse mål om å utnytte denne muligheten til å tilby bedre tjenester og tilføre mer verdi for eksisterende og nye kunder.

Konsernets tap på utlån er fortsatt i all hovedsak innenfor oljerelatert virksomhet. Tapene i 2018 er lavere enn i 2017, og det er en positiv utvikling i bankens eksponering innen oljerelatert virksomhet. Det er fortsatt svært lite tap i bankens utlånsportefølje for øvrig.

Avtalen mellom SpareBank 1 Gruppen og DNB om sammenslåing av skadeforsikringsvirksomhetene vil gi effektiviseringsgevinster i forsikringsselskapet samt ytterligere styrking av konkurransekraften i forsikringsmarkedet. Banken får en betydelig gevinst som følge av transaksjonen.

Styret legger til grunn at resultatene i skadeselskapet vil forbedres betydelig som følge av kostnadssynergier og med DNB som ny distribusjonskanal.

Ren kjernekapitaldekning er på 14,9 prosent og i tråd med konsernets målsetting. Uvektet kapitaldekning på 7,5 prosent viser at banken er meget solid. Banken vil fortsatt arbeide med kapitaleffektivisering for å styrke lønnsomhet og ivareta soliditet.

Styret er godt fornøyd med konsernets prestasjoner og resultater hittil i 2018 og forventer at også 2018 blir et godt år for SpareBank 1 SMN.

Trondheim, 25. oktober 2018
Styret i SpareBank 1 SMN

Kjell Bjordal
Styrets leder

Bård Benum
Nestleder

Paul E. Hjelm-Hansen

Mette Kamsvåg

Morten Loktu

Janne Thyø Thomsen

Tonje Eskeland Foss

Erik Gunnes
Ansatterrepresentant

Venche Johnsen
Ansatterrepresentant

Finn Haugan
Konsernsjef